

VÁLKA ZA NEZÁVISLOST

Severní Amerika před rokem 1770

Domorodé obyvatelstvo

- původně přišlo do Ameriky z _____ kolem 30.000 př. n. l.
- a usadili se ve
 - Střední Americe - **Aztékové, Májové**
 - Jižní Americe - **Inkové**
 - Severní Americe
 - jihozápadní kmeny, např. **Indiáni Pueblo, Navahové, Apači**
 - jižní kmeny, např. **Čerokézové**
 - severovýchodní kmeny, např. **Huroni, Ottawové, Powhatani, Tuskarorové, Konfederace Irokézů** (pět kmenů, např. Mohawkové)

“Objevování” Ameriky

- norští Vikingové - **Leif Eriksson** – okolo 1.000 př. n. l., archeologické důkazy
- roku _____ námořník z Janova _____ dosáhl ostrova San Salvador
- 1494 – **smlouva v Tordesillas** rozdělila svět
- **Amerigo Vespucci** – první plně uvědomil svět o objevu nového kontinentu
- po dlouhou dobu Evropané nazývali Ameriku _____
- navíc roku 1497 - **John Cabot** prozkoumal Newfoundland
- 1513 - **Vasco Nunez de Balboa** překročil Panamskou šíji

Kolonizace

- dobývání začali v Puerco Rico Španělé
- dobyvatelé zavlekli do Nového světa neštovice
 - 1519 - **Hernan Cortez** přistál v Mexiku a roku 1521 zničil aztécké hlavní město _____
 - na své druhé objevné cestě po Peru roku 1529, **Francisco Pizarro** napadl říši Inků a v roce 1533 ji zničil

ÚLOHA 1:

S použitím dějepisného atlasu, vypište, kde se nalézaly:

- španělské kolonie

- francouzské kolonie

- holandské kolonie

- anglické kolonie

Anglické kolonie

- první anglická kolonie byla pojmenována na počest královny Alžběty I. _____
- první osada byla vybudována na ostrově Roanoke v letech 1584-1587 sirem _____, ale všichni kolonisté záhadně zmizeli – „**Ztracená kolonie**“
- 1607 – založení osady **Jamestown**
- 1620 – puritánští emigranti vypluli z Plymouthu na lodi zvané _____ a přistáli v zátocě Massachusetts. Tradičně je nazýváme _____. Během první zimy (silné mrazy, nedostatek vitaminů a podvýživa) je zachránili Indiáni (Pokanoketové) a první rok na podzim slavili první **Děkuvzdání**. Tak byla založena **kolonie v zátocě Massachusetts**.
- další osada Puritánů v Massachusetts byla _____, který proslul hony na čarodějnice

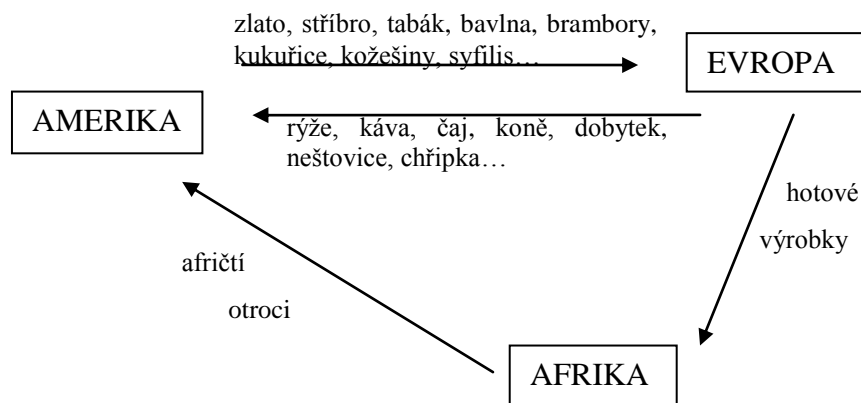
Anglická expanze v Severní Americe

- Angličané se brzy začali šířit a dobývat kolonie ostatních zemí:
- 1670-1720 – války proti indiánským kmenům na jihu, dobytí **Floridy**
- 1689-1697 – první spory mezi Anglií a Francií v **Nové Anglii** a **New Yorku**
- 1702-1713 – **válka královny Anny** – Anglie bojovala proti Francii a Španělsku (jako součást války o španělské dědictví)
- jeden z posledních velkých konfliktů, který vypukl v koloniích, byla **Sedmiletá válka**, v které Britové bojovali proti _____

Proč se o kolonie tolik bojovalo:

Ekonomika kolonií

- americké kolonie poskytovaly mnoho věcí, kterých si Evropané vysoce cenili, např:
- kolonie se navíc staly součástí tzv. **trojúhelníkového obchodu** mezi Evropou, Afrikou a Amerikou

Příčiny Války za nezávislost

Třináct kolonií – původních třináct kolonií, které se staly zakládajícími členy USA

ÚLOHA 2: S použitím atlasu vypište třináct původních kolonií:

Britská koloniální politika

- 1651 – 1696 - série tzv. **navigačních akt**, kterou schválil anglický parlament – kolonie měly sloužit jako zdroj surovin zároveň odbytíště pro anglické zboží. Navíc, obchodníci z jiných zemí měli zakázáno s americkými koloniemi obchodovat a pouze anglické lodě směly do jejich přístavů (monopol na obchod s koloniemi)
- aby si udržela svou politickou, právní a ekonomickou nadvládu nad koloniemi, schválila Británie další omezující zákony.
- po skončení Sedmileté války byla Británie finančně vyčerpaná a uvalila na kolonie vyšší daně:
 - **daň z cukru** (1764)
 - **kolkový zákon** (1765)
 - **tzv. výslovný zákon** (1766) – britský parlament mohl volně schvalovat zákony o koloniích a uvalovat na ně vyšší daně
američtí kolonisté to nazývali „**zdaňování bez účasti**“
 - a další importní **daně** byly uvaleny – na sklo, olovo, papír, **čaj**, atd.
- všechny tyto věci kolonisty velmi popouzely proti Britům
- aby si zajistila poslušnost kolonií, udržovala zde Británie stále vojenské jednotky

5. března 1770 – bostonský masakr

V reakci na masakr poslali Britové do Bostonu víc vojáků.

Nicméně později byla většina daní (např. ze skla) zrušena, kromě daně z čaje.

Květen 1773 – **zákon o obchodu s čajem** – anglická Východoindická společnost získala monopolní právo na americký trh s čajem

16. prosince 1773 – tzv. bostonské pití čaje

Následkem čehož potom do Bostonu připluly další britské jednotky a bylo zavedeno stanné právo. Britové také reagovali tzv. **zákonem nesnášenlivosti (1774)** – bostonský přístav byl pro obchod uzavřen, massachusettská listina práv byla zrušena, britští důstojníci byli postaveni mimo pravomoc koloniálních soudů a místo toho byli posíláni před soudy do Británie, kolonisté byli povinni ubytovávat britské vojáky ve svých domovech, atd.

Američané začali jednat - **září 1774 – první kontinentální kongres ve Filadelfii** – hlasy opozice proti britskému parlamentu. Představitelé **Třinácti kolonií, kromě Georgie**, se rozhodli povstat a vytvořit koloniální armádu (domobranu) a několik zbrojnic (např. v Concordu).

Další hlas proti britské nadvládě - **Thomas Paine** ve svém díle *Zdravý rozum (Common Sense)*.

Válka za nezávislost 1775 - 1783

ÚLOHA 3: Americká historie následující události nazývá Válkou za nezávislost, zatímco v britských učebnicích je najdeme pod názvem Americká revoluce. Proč mají tyto dva rozdílné názvy?

Průběh války

- 1775 – bostonský guvernér se dozvěděl o zbrojnici v Concordu, a tak nařídil překvapivý útok, ale kolonisté byli včas varováni
- duben 1775 – první výstřely se ozvaly v **Concordu a Lexingtonu**
- červen 1775 - _____ byl jmenován vrchním velitelem **Kontinentální armády**
- Boston oblehli Britové
- červen 1775 – bitva u **Bunker Hillu** – britské vítězství, ale jejich generál Clinton o bitvě napsal: „*Ještě několik takových vítězství a bude to konec britské nadvlády v Americe.*“

ÚLOHA 4:

Jak nazýváme vítězství, které stojí příliš mnoho?

- 4. července 1776 – na **Druhém kontinentálním kongresu ve Filadelfii** byla podepsána **Deklarace nezávislosti**. Jejím autorem byl **Thomas Jefferson** (podepsali ji tzv. **Otcové zakladatelé**, např. Benjamin Franklin).

Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí. Že k zajištění těchto práv se ustanovují mezi lidmi vlády, odvozující svoji oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. Že kdykoliv počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo jí změnit nebo zrušit a ustanovit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svoji pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná lid za nejvhodnější pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí. Rozvážnost sice přikazuje, aby dlouho ustavené vlády nebyly měněny pro nejasné a prchavé důvody; a souhlasně veškerá zkušenost ukazuje, že lidstvo je mnohem náchylnější ke strádání, dokud je zlo snesitelné, než k narovnání sebe sama zavržením forem, kterým je přivyklo. Jestliže ale dlouhý sled zlořádu a uchvacování, pronásledující trvale tyž objekt, se rozvíjí do podoby podřízenosti naprosté despotii, je jejich právem, je jejich povinností, svrhnout takovou vládu a obstarat nové strážce své budoucí bezpečnosti. Takové bylo trpělivé strádání těchto kolonií, taková je i nyní nutnost, jež je dohání k tomu, aby změnily své dřívější vládní zřízení. Vláda nynějšího krále Velké Británie je vládou opakovaných křivd a skutků bezprávi, jednoznačně směřujících k zavedení naprostého násilí nad těmito státy. Na důkaz toho necht' jsou nezaujatému světu předložena fakta.

ÚLOHA 5: Přečtete si Deklaraci nezávislosti

- podtrhněte nejdůležitější myšlenky.
- v úvodní frázi, znamená „všichni lidé“ skutečně „všechny lidi“? Byl někdo, koho se to netýkalo? Proč myslíte, že tomu tak bylo?

- Nejdříve, v roce 1776, byli Britové vytlačeni z Bostonu. Potom se ale situace obrátila a získali New York a Filadelfii.
- Hodně se bojovalo i v Kanadě.
- 1777 – bitva u **Saratogy** – Američané nabídli příměří, takže se boje posunuly jižněji.
- Britové získali Filadelfii
- kolonisté získali navíc podporu ze zahraničí, např. od _____ (roku 1777 dobrovolně přijel i La Fayette) a později i Španělska (1779) a Holandska (1780). Francie také s Amerikou podepsala smlouvu o přátelství a obchodu.

ÚLOHA 6: Proč by evropské země podporovaly Američany v jejich zápase?

- říjen 1781 – bitva u Yorktownu - Britové vedení generálem Cornwallisem se vzdali a bylo podepsáno příměří
- 3. září 1783 – podpis mírové smlouvy ve Versailles a **Británie uznala americkou nezávislost**

ÚLOHA 7:

Z následujících příčin britské porážky ve Válce za nezávislost vyberte šest nejdůležitějších. Seřad'te je podle důležitosti. Buď'te opatrní, ne všechny z nich jsou pravdivé!

- George Washington byl kolonistům velmi dobrým velitelem.
- Britští velitelé byli nekompetentní.
- Jiří III. (britský král) byl šílený.
- Británie používala indiánské bojovníky.
- Nikdo z Američanů nepodporoval Británii ani nezůstal neutrální.
- Británie bojovala v konfliktu tisíce mil daleko, bez dobré komunikace.
- Francie a Španělsko pomohly Americe.
- Pro Británii bojovali němečtí žoldnéři.
- Američtí vojáci byli motivovanější k boji.
- Kanada podpořila Američany.
- Všichni Američané byli vynikající a stateční vojáci.
- Americká domobrana znala většinou domácí terén lépe než Britové.
- Někteří Britové podpořili Američany.

Spojené státy americké

- Američané nyní stojí před výzvou – **Jak by měla jejich nová země fungovat?** Mír ve Versailles jim zaručoval nezávislost, ale země neměla prezidenta ani skutečnou vládu.
 - brzy se američtí politici rozdělili do dvou skupin:
 - **Federalisté** - např. George Washington, požadovali silnou ústřední vládu, stali se předchůdci dnešních Republikánů
 - **Antifederalisté (Demokratičtí Republikáni)**- např. Thomas Jefferson, předchůdci dnešních Demokratů, chtěli, aby si jednotlivé státy zachovaly jistou autonomii
 - **1781 – Články konfederace** – vytvořily skutečné USA a byly prvním krokem v jejich ústavním vývoji – příliš se ale neosvědčily – bylo nutno, aby se na každém rozhodnutí shodlo všech třináct států, což vedlo k šesti letům patové situace
 - **1787 – Ústava Spojených států amerických** (ratifikována roku 1789)
 - dnes se americká ústava skládá z Předmluvy, sedmi Článků a dvaceti sedmi Dodatků.
- ÚLOHA 8:**
- Jakou roli hrají Dodatky k ústavě? Proč je jich tolik?**
 - Znáte některé známé Dodatky k americké ústavě?**

George Washington

- **1789 - _____ se stal prvním americkým prezidentem**
- Nicméně spory s Británií ještě neskončily a pokračovaly v **Anglo-americké válce (1812 – 1814)**, ve které nakonec Británie musela uznat suverenitu USA, ale obhájila držení Kanady.
- Americká válka za nezávislost navíc inspirovala Francouze k velké revoluci, která vypukla roku 1789.
- A v roce 1889 daroval francouzský lid Spojeným státům slavnou **Sochu svobody**, aby uctil výročí jejich nezávislosti. Na soše je nápis: „*Utlačované masy toužící po svobodě...*“

ÚLOHA 9:

Americké vlajce se mezi lidmi říká „Hvězdy a pruhy“
Co tyto hvězdy a pruhy představují?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OPAKOVÁNÍ:

ÚLOHA 10:

Které národnosti kolonizovaly Severní Ameriku? Jaké její části kolonizovaly?

ÚLOHA 11:

Vysvětlete princip trojúhelníkového obchodu a jeho význam.

ÚLOHA 12:

Jaké byly dlouhodobé a krátkodobé příčiny Války za nezávislost?

ÚLOHA 13:

Co Američané slaví 4. července?

ÚLOHA 14:

Popište základy amerického politického systému.